

- [Homepage](#)
- [Nieuws](#)
- Vijf vaststellingen over de lokale verkiezingen

Analyse

Vijf vaststellingen over de lokale verkiezingen

Analyse

Grote conclusies trekken over lokale verkiezingen is niet altijd gemakkelijk, gezien het grote aantal lokale partijen, de sterke verschillen tussen stad en platteland en de vele kartellijsten die er gevormd zijn dit jaar. Daarnaast is het de eerste keer dat de grootste partij twee weken lang het initiatiefrecht heeft en dat wie de meeste voorkeursstemmen heeft van de grootste lijst automatisch burgemeester wordt. Ook de afschaffing van de opkomstplicht was een primeur. VILT dook in de resultaten, pluisde de krantencommentaren uit en kwam tot een aantal vaststellingen.

14 oktober 2024 Griet Lemaire & Isabelle Braet

Lees meer over:

- [Verkiezingen '24](#)

1. Van kopstukken tot landbouwers: Politici met landbouwachtergrond scoren...

Jo Brouns – Kinrooi (Limburg) – cd&v – 1.818 voorkeursstemmen

Voordat hij Vlaams minister werd, was Jo Brouns (cd&v) burgemeester van het Limburgse Kinrooi. Toen hij in 2022 naar het Vlaamse niveau overstapte en de landbouwportefeuille van Hilde Crevits overnam in de regering-Jambon, werd hij titelvoerend burgemeester en liet hij de actieve rol over aan zijn partijgenoot Wim Rutten. Die laatste kwam deze keer niet meer op, waardoor Brouns zelf de cd&v-lijst trok. Zijn partij deed er nog een goeie 6 procent bij en werd zondag afgetekend de grootste (67,7%). Met 1.818 voorkeursstemmen behaalde Brouns het beste resultaat in de gemeente. De sjerp zal hij naar alle waarschijnlijkheid overlaten aan zijn partijgenoot en tweede op de lijst, Peter Nies.

Hilde Crevits – Torhout (West-Vlaanderen) – cd&v – 1.809 voorkeursstemmen

In het West-Vlaamse Torhout zet Hilde Crevits een mooie score neer. Haar partij klimt nog eens een dikke 10 procent en haalt daarmee een absolute meerderheid (55,6%). Zelf haalt de Vlaams minister 1.809 voorkeursstemmen, waarmee ze de tweede beste score neerzet.

Bart Dochy – Ledegem (West-Vlaanderen) – Lijst Burgemeester – 2.732 voorkeursstemmen

Nog in West-Vlaanderen en meer bepaald in Ledegem, blijft Bart Dochy stevig in het zadel nadat hij met het kartel Lijst Burgemeester een monsterscore van maar liefst 81,7 procent neerzette. De enige andere partij die opkwam, was Vooruit die 18,4 procent scoorde.

Piet Vanderersch – Ledegem (West-Vlaanderen) – Lijst Burgemeester – 894 voorkeursstemmen

Op dezelfde lijst als Dochy prijkt ook de naam van Piet Vanderersch. De Open Vld'er zet een mooi persoonlijk resultaat neer van 894 voorkeursstemmen en is daarmee zeker verkozen. Wie weet zit er ook een schepenpost in voor de vleesveehouder.

Bart Van Hulle – Maldegem (Oost-Vlaanderen) – Open Vld De Merlaan – 1.273 voorkeursstemmen

In Maldegem wordt Open Vld De Merlaan de derde partij met 17,4 procent van de stemmen. Lijsttrekker Bart Van Hulle, die tijdens de eerste drie jaar van de vorige legislatuur de burgemeesterssjerp droeg, raakt verkozen met 1.273 voorkeursstemmen. Cd&v, partij van de huidige burgemeester Koenraad De Ceuninck, doet er 13,4 procent bij en klokt af op 36,7 procent.

Tinne Rombouts – Hoogstraten (Antwerpen) – samen!/cd&v – 2.051 voorkeursstemmen

In Hoogstraten boekt de kartellijst samen!cd&v een stevige winst en klimt daarmee naar de koppositie. Lijsttrekker Tinne Rombouts, die tijdens de vorige legislatuur in het Vlaams parlement zetelde maar de nationale politiek vaarwel zei, wordt dus naar alle waarschijnlijkheid burgemeester. Met haar 2.051 voorkeursstemmen haalt ze niet het hoogste resultaat, dat is weggelegd voor de lijsttrekker van de tweede partij 'Hoogstraten LEEFT'.

Mariëlle Schalk – Hoogstraten (Antwerpen) – samen!cd&v – 808 voorkeursstemmen

Rombouts krijgt alvast de steun van Mariëlle Schalk, pluimveehoudster met een eigen column in een pluimveevakblad, die met 808 voorkeursstemmen ook verkozen is. Daarmee zet Schalk het vijfde beste resultaat neer in Hoogstraten. Goed voor een schepenpost?

nieuws

[Van riek naar raad: Deze boeren raakten \(niet\) verkozen](#)

15 oktober 2024

Emelie Laeremans – Herselt (Antwerpen) – cd&v+2230 – 555 voorkeursstemmen

Eveneens in Antwerpen oogst Emelie Laeremans succes met de kartellijst cd&v+2230, die in Herselt de grootste partij blijft (38,3%). Laeremans, in een ver verleden finaliste van de Schoonste Boerin van Vlaanderen, liet haar stem tijdens de boerenprotesten van de afgelopen jaren vaak horen. Het stikstofdecreet heeft immers verregaande gevolgen voor haar kalveropfokbedrijf.

Sabina Vandeweyer – Wuustwezel (Antwerpen) – cd&v – 693 voorkeursstemmen

Nog in de Noordelijke Kempen, in Wuustwezel, weet melkveehoudster Sabina Vandeweyer een zitje in de gemeenteraad te bemachtigen. Cd&v blijft ook daar, na een winst van 7,6 procent, afgetekend de grootste partij en haalt met 56,4 procent een absolute meerderheid.

Lies Bernaerts – Kalmthout (Antwerpen) – cd&v – 360 voorkeursstemmen

Ook in Kalmthout deed cd&v het 7 procent beter dan zes jaar geleden en behaalde het daarmee een absolute meerderheid (51,4%). De jonge varkenshoudster Lies Bernaerts is er met haar 360 voorkeursstemmen verkozen.

Nele Van Craenem – Beersel (Vlaams-Brabant) – Lijst Burgemeester – 432 voorkeursstemmen

In het Vlaams-Brabantse Beersel zwaait de Lijst Burgemeester (43,8%) de komende zes jaar de plak. De lijst stijgt maar liefst 16 procent en laat daarmee de coalitiepartners en uitdagers N-VA en Open Vld, die zich verenigd hadden in N-VA+blauw, ver achter zich. Nele Van Craenem, vijfde generatie op de veehouderij 't Alsemhof, bemachtigt met haar 432 voorkeursstemmen een zitje in de gemeenteraad. Van Craenem werkt zich in de picture tijdens de protesten rond het nationale park de Brabantse Wouden.

... maar niet alle nationale kopstukken breken potten

Ben Weyts – Beersel (Vlaams-Brabant) – N-VA – 585 voorkeursstemmen

Grote ontgoocheling is er voor Ben Weyts in Beersel. Hij deed er, met een kartellijst met Open Vld, een gooi naar de burgemeesterssjerp, maar strandde uiteindelijk op 14,3 procent van de stemmen. Daarmee wordt zijn partij de tweede, maar verbleekt ze tegenover Lijst Burgemeester (43,8%).

Zuhail Demir – Genk (Limburg) – N-VA – 7.449 voorkeursstemmen

In Genk waagde Zuhail Demir haar kans om burgemeester te worden, maar ze botste op de populaire Wim Dries (10.378 voorkeursstemmen) die als cd&v-burgemeester er nog een termijn mag bijdoen. N-VA van Demir pluste wel 2,5 procent en kwam uit op 30,1 procent, goed voor 13 zetels (van de 39). Cd&v deed er 4,6 procent bij en kwam uit op 43,2 procent, goed voor 19 zetels, waarmee het eentje te kort komt voor een meerderheid. Demir zette de deur alvast wagenwijd open om een coalitie te sluiten met cd&v, maar die laatste heeft het initiatiefrecht en is dus aan zet.

Demir blijft dus Vlaams minister van Onderwijs, Werk en Justitie in de regering-Diependaele.

Bart Tommelein – Oostende (West-Vlaanderen) – Open Vld – 2.830 voorkeursstemmen

In de kuststad Oostende moet Bart Tommelein zijn burgemeesterssjerp afgeven aan John Crombez (Vooruit), die met 9.075 voorkeursstemmen de competitie naar huis speelde. Tommelein vormde met Groen, cd&v en enkele onafhankelijken de kartellijst 'Trots op Oostende', maar die kon de kiezer duidelijk niet overtuigen. Als kustburgemeester beet hij zich, vaak met succes, vast in visserijdossiers. Maar het debacle rond de renovatie van het iconische hotel Thermae Palace deed hem finaal de das om. Kort na het binnenrollen van de resultaten, kondigde hij aan te stoppen met de actieve politiek.

2. Politiek kort bij de burger oogst succes

Het aantal gemeenten waarbij één partij een volstrekte meerderheid heeft, ligt nog hoger dan in 2018. Dat kan natuurlijk enerzijds verklaard worden doordat verschillende partijen een kartel zijn aangegaan waardoor ze automatisch meer stemmen halen. Toch is het ook een vaststelling dat burgemeesters die kort bij hun burgers staan, het bijzonder goed doen.

Voorkeursstemmen versus penetratiegraad

Volgens De Standaard haalt Bart De Wever (N-VA) in absolute aantallen wel het meeste aantal stemmen, maar als die worden afgezet tegenover het aantal inwoners van een gemeente (de zogenaamde penetratiegraad) dan zijn een aantal burgemeesters die het opvallend beter doen. De burgemeester van Mesen, de kleinste stad van het land, haalde "maar" 419 stemmen, maar haalde was daarmee goed voor een penetratiegraad van 73,8 procent, het hoogste cijfer van alle verkozenen. "Ik ben al 23 jaar

burgemeester en ik ken iedereen. Ik ben tijdens de campagne bij bijna iedereen langs geweest. Wij luisteren naar de noden van de mensen. Ik maak er een punt van altijd belbaar te zijn en de mensen weten dat. De bevolking is heel betrokken.” Ter vergelijking: Bart De Wever haalde met 59.309 voorkeursstemmen in Antwerpen een penetratiegraad van 29,9 procent.

Andere indrukwekkende cijfers komen van Bart Dochy (Ledegem), Frank Wilrycx (Merksplas) en Véronique Buyck (Ardooe). Bart Dochy, die in Ledegem bijna 82 procent van de stemmen behaalde, verklaart zijn succes bij Het Nieuwsblad als volgt: “Ledegem heeft een eerlijk en toegankelijk bestuur. We staan tussen de mensen, niet alleen ik, maar ook de schepenen en onze ganse ploeg. De voorbije jaren hebben we telkens geluisterd naar de mensen en hen inspraak gegeven bij belangrijke projecten.”

Ook Véronique Buyck (Groep 82) van Ardooe heeft dezelfde verklaring. Zij moest vorig jaar onverwacht de burgemeesterssjerp overnemen na het overlijden van de enorm populaire liberale burgemeester Karlos Callens. “Ik draag de overwinning van Groep 82 op aan Karlos. Hij zou zo trots zijn en wij kunnen ons werk verderzetten. Tussen de mensen, luisteren en naar oplossingen zoeken. Met 65,5 procent van de stemmen behoudt de partij dan ook de absolute meerderheid.

Ook Frank Wilrycx van Leefbaar Merksplas verklaart de monsterscore van 82,1 procent van zijn partij door het beleid dat gevoerd wordt. “Ook al hebben we de absolute meerderheid, dat betekent niet dat we overal onze eigen goesting kunnen doen. We staan te midden van de mensen. Dat is de reden waarom we zoveel stemmen halen. We zijn heel toegankelijk voor onze inwoners.”

interview

[Landbouwer met vervroegd pensioen op Durf-lijst in Tienen: “Moeten verwevenheid tussen stad en platteland als troef zien”](#)

9 oktober 2024

Burgerpartij Durf Tienen wordt vanuit het niets de grootste

Een ander voorbeeld van politiek die kort bij de mensen staat en door de burger is beloond, is in Tienen terug te vinden. VUB-professor internationale politiek Jonathan Holslag koos er bewust voor om met een eigen lijst op te komen die inzet op burgerparticipatie en die “op een andere manier aan politiek wil doen”. Durf noemt zich dan ook een burgerpartij die constructief wil zoeken naar oplossingen, weg van de polarisatie. Hoewel Holslag nog maar 2,5 jaar in Tienen woont, slaagde hij erin een hele rits burgers, vaak zonder bestuurservaring, mee te krijgen in zijn verhaal. Die aanpak wordt ook beloond door de kiezer. Uit het niets haalde Durf zondagavond 31 procent van de stemmen. Daarmee doet de partij het een pak beter dan de lijst van huidig burgemeester Katrien Partyka die maar 18,5 procent van de stemmen binnenrijfde. Holslag gaat politiek verlov nemen bij de VUB om voltijds burgemeester van Tienen te worden. Dat heeft hij de kiezer immers beloofd. “Als mensen het vertrouwen kwijt zijn in de politiek, dan is dat omdat beloften niet nagekomen worden”, meent hij.

Politicooloog Carl Devos spreekt zelf over “politieke geschiedenis die is geschreven in Tienen”. Hij noemt het een erg boeiend politiek experiment. “Nieuwe concepten in de lokale politiek zijn altijd interessant”, zegt Devos in Het Laatste Nieuws. “De lokale politiek is ook het perfecte laboratorium voor een dergelijke vernieuwing. Holslag staat met Durf voor een andere aanpak waarin de betrokkenheid van de burger een grote rol speelt. Of ook: een inclusieve en participatieve benadering van de politiek. Tel daarbij de grote geloofwaardigheid van de figuur Jonathan Holslag en dan ben ik niet verbaasd dat de Tienenaars bij zichzelf hebben gedacht: ‘Wel, we gaan Durf een kans geven’. Nu zal het voor Holslag en Durf erop aankomen om het volgende waar te maken: ‘practice what you preach’.”

Kiezen voor de eigen stad levert monsterscore op

Dat consequent beleid kort bij de burger wordt beloond, blijkt ook uit de hoge score die Vooruit-burgemeester Mohamed Ridouani wist te behalen. Hij kreeg 13.483 voorkeursstemmen achter zijn naam en met 41,7 procent van de stemmen komen de socialisten maar één zetel tekort voor de absolute meerderheid in Leuven. Het leverde Ridouani ook complimenten op van zijn voorganger Louis Tobback. Volgens hem doet de huidige burgemeester het beter dan hij ooit gedaan heeft. Al jarenlang trekt de partijleiding van Vooruit aan de mouw van Ridouani om ook nationaal op te komen, maar dat heeft de Leuvense burgemeester steeds geweigerd. Leuven blijft voor hem de prioriteit.

Schandalen en geruzie worden afgestraft

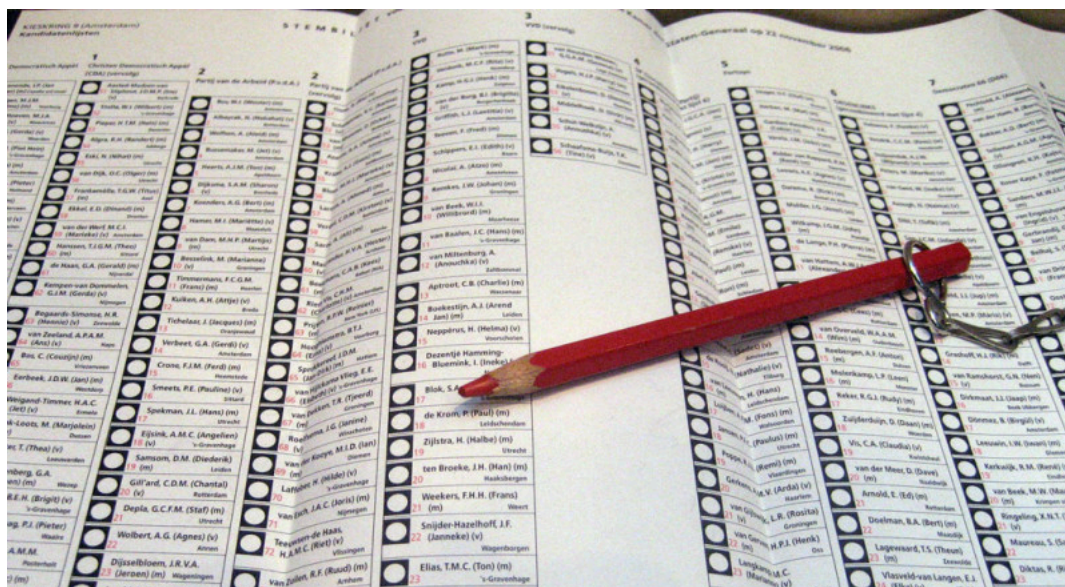
Een andere vaststelling is dat schandalen en ruziemakers worden afgestraft. In Sint-Truiden kwam cd&v-burgemeester Veerle Heeren in opspraak toen bleek dat ze zichzelf, familieleden, burens en medewerkers had voorrang gegeven tijdens de vaccinatiecampagne tegen covid-19. Ze werd tijdelijk geschorst als burgemeester, maar bij haar terugkomst bleek dat ze in onduidelijke omstandigheden een lening had verschaft aan een oud-burgemeester, terwijl ze ook een rapport van Comité P over wantoestanden bij de lokale politie al dan niet moedwillig zou hebben achtergehouden. Als burgemeester stopte ze, maar Heeren weigerde haar zitje in de gemeenteraad op te geven. Al die wantoestanden lijken zich te hebben afgespeeld op de partij, want ze verloor maar zeven procent van de stemmen. Vooruit wordt er de grootste en levert met Ludwig Vandenhove wellicht de nieuwe burgemeester.

In Knokke-Heist heeft de lokale partij Gemeentebelangen voor het eerst in jaren geen absolute meerderheid meer gehaald. Meer nog, de partij is er niet langer de grootste. Na de dood van burgemeester Lippens drie jaar geleden hebben schandalen en geruzie de partij verscheurd. Het kartel tussen N-VA en cd&v, Inzicht, kon daarvan profiteren en behaalde de meeste stemmen. N-VA-kopstuk Cathy Coudyser haalde de meeste voorkeursstemmen en wordt bijna zo goed als zeker de nieuwe burgemeester van Knokke-Heist. Zij besliste om in juni enkel als lijstduwer op de lijst te staan en voluit te focussen op Knokke-Heist.

Ook de burgemeesters van de West-Vlaamse gemeenten Staden en Moorslede raakten de afgelopen jaren betrokken in schandalen. Hun partijen werden afgestraft tijdens de verkiezingen. Open Vld van Staden-burgemeester Francesco Vanderjeugd was in 2018 nog de grootste partij, maar nadat Vanderjeugd een zelfgemaakt seksfilmpje zou getoond hebben aan een aantal jongeren trok hij zich in de zomer terug uit de lokale politiek. Voormalig burgemeester van Moorslede Ward Vergote van liberale partij VISIE moest dan weer stoppen als burgemeester nadat hij werd veroordeeld voor belangenvermenging.

3. Kartellijsten vallen niet overal in de smaak

Eén plus één is niet altijd twee of één plus één plus één is niet altijd drie. Dat is in verschillende gemeenten in Vlaanderen vast te stellen. Door de aanpassingen aan die kieswetgeving waardoor de grootste partij twee weken lang het initiatiefrecht krijgt om een coalitie te vormen en ook automatisch de burgemeester levert, gingen heel wat partijen al voor de verkiezingen een samenwerking aan. Dat heeft in elk geval het voordeel van de duidelijkheid, want er wordt komaf gemaakt met voorakkoorden waar de kiezer vaak niets van afweet. Toch is het duidelijk dat dit niet altijd door de kiezer wordt gesmaakt.

Dat is bijvoorbeeld vast te stellen in Oostende, waar Open Vld-burgemeester Bart Tommelein in kartel ging met Groen, cd&v en enkele onafhankelijken. In 2018 stapten zij nog elk apart naar de kiezer en wisten ze samen nog bijna 40 procent van de stemmen te halen. Nu is het kartel ‘Trots op Oostende’ gestrand op minder dan 20 procent. Als naar de voorkeurstemmen gekeken wordt, lijken het vooral de liberalen die de zwaarste klappen krijgen, want cd&v kan zijn verkozenen behouden. “De vraag rijst of zo’n stadslijst wel een goed idee is. Zou het collectief verlies minder geweest zijn als ze alle drie apart naar de kiezer waren getrokken”, vraagt Het Laatste Nieuws zich af.

Ook in Turnhout kan eenzelfde vaststelling worden gemaakt. Daar komen Vooruit (+16,6%) en Vlaams Belang (+9,5%) als de grootste winnaars uit de bus. De kartellijst van N-VA en cd&v kon de kiezer niet overtuigen. Waar ze in 2018 afzonderlijk nog 30 procent van de kiezers konden overtuigen, vielen ze samen terug tot 21,2 procent. Ook hier deed de ene partij het opvallend beter als de andere: de cd&v-kandidaten deden het opmerkelijk beter dan de N-VA-kandidaten.

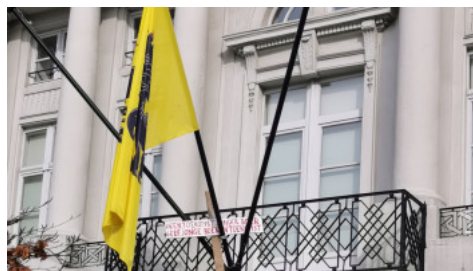
Hoewel Gwendolyn Rutten (Open Vld) met haar kartellijst Iedereen Aarschot als overwinnaar uit de bus komt in Aarschot, verloor het kartel van Open Vld en Vooruit toch zo’n 10 procent aan stemmen. In 2018 scoorden beide partijen samen 43,1 procent, nu haalde de kartellijst 33,6 procent.

4. Cd&v verankert zichzelf op het platteland, extremen blijven onder verwachtingen

In nog meer gemeenten is cd&v de grootste is in vergelijking met 2018. Dat was één van de conclusies die verschillende Vlaamse media trokken na de lokale verkiezingen van 13 oktober. Zondagavond bleek cd&v de grootste partij in 133 van de 285 steden en gemeenten. In 2018 waren het er 107. Waar de partij het in heel wat steden bijzonder moeilijk heeft, heeft ze op het Vlaamse platteland haar positie versterkt. Waar de opmars van Vlaams Belang op het platteland bij de verkiezingen in juni nog één van de belangrijkste vaststellingen was, heeft de extreemrechtse partij dat tijdens de lokale verkiezingen niet kunnen waarmaken.

“We waren de grootste partij op lokaal niveau en we blijven dat ook”, zegt cd&v-voorzitter Sammy Mahdi in Het Laatste Nieuws. “Meer zelfs, er nog meer gemeenten waar we de grootste zijn en nog meer gemeenten waar we een absolute meerderheid hebben.” De Tijd lijstte op dat cd&v, al dan niet in kartel, in maar liefst 35 gemeenten niet naar de onderhandelingstafel moet en alleen kan besturen. Het is volgens de voorzitter het bewijs dat het lokale cd&v-model werkt, een model dat concrete oplossingen aanbiedt wanneer mensen problemen hebben. “Wij staan tussen de mensen en hebben de juiste prioriteiten op lokaal niveau: investeren in veiligheid, netheid en leefbare gemeenschappen”, meent Mahdi. Anderen verwijzen dan weer eerder naar sterke, lokale burgemeesters die tegen de partij durven ingaan. Nog volgens Het Laatste Nieuws heeft de cd&v-voorzitter zelfs de Vlaamse regeringsonderhandelingen naar zijn hand gezet om die lokale verankering van zijn partij te garanderen. “Bij elke nota van (toen nog) formateur Diependaele (N-VA) die hij afschoot, zette de partijvoorzitter zijn cd&v in de spotlights als een partij voor landbouwers, voor meer open ruimte en tegen verplichte gemeentefusies. Daarmee scoort de partij op het platteland”, aldus de krant.

Ook De Morgen komt tot die vaststelling. “De strategie van Mahdi om de partij te laten terugplooiën op haar kern in landelijk Vlaanderen lijkt toch enig succes op te leveren. De christendemocraten blijven de grootste in tal van kleinere gemeenten in West- en Oost-Vlaanderen en in de Antwerpse en Limburgse Kempen, terwijl concurrent N-VA haar machtsbasis vooral in de brede rand rond Antwerpen ziet”, luidt het. Het Nieuwsblad komt tot dezelfde conclusie: “Deze uitslag versterkt de positie van Mahdi. Hij heeft hoog ingezet op de verdediging van het landbouw- en plattelandsleven en dat lijkt nu ook vruchten af te werpen. Eerder kreeg hij intern al applaus voor het Vlaams regeerakkoord en de bevoegdheden die cd&v in de Vlaamse regering verkreeg - landbouw, omgeving en binnenlands bestuur. De partij gaat nu op dat elan verder. Dat cd&v in Antwerpen nog amper één gemeenteraadszetel haalt, is *collateral damage*”, staat te lezen in de krant.

nieuws

[Vlaamse formatie: Landbouwgrond en gemeentefinanciering mee aan de basis van ‘njet’ van cd&v](#)

11 september 2024

Extremen en de rol van de opkomstplicht

Waar cd&v een pak beter scoort dan in juni, zeker op het platteland, lijkt dat niet het geval voor Vlaams Belang. Met uitzondering van de Denderstreek waar de partij een absolute meerderheid haalt in Ninove en de grootste wordt in Denderleeuw, is er de partij er maar beperkt op vooruitgegaan. “Het blijkt opnieuw een pyrrusoverwinning”,

zegt De Tijd. “Geen gele golf over Vlaanderen”, schrijft De Morgen op zijn beurt. “Vlaams Belang maakt de torenhoge verwachtingen voor de tweede keer dit jaar niet waar. Al maakt de historische eerste sjerp, voor Guy D’haeseleer in Ninove, alles goed voor de partij voor Tom Van Grieken”, klinkt het nog.

Vooraf werd al geopperd dat de afgeschafte opkomstplicht vooral in het nadeel van de radicale partijen zou werken. De al met al matige resultaten van PVDA (ook in Antwerpen behaalden ze een mindere uitslag dan in juni) en van Vlaams Belang suggereren dat dat negatieve effect op radicale partijen er effectief geweest is. Al vergt dit nader onderzoek om met zekerheid conclusies te kunnen trekken. Cd&v dat vooraf had gevreesd dat de afschaffing van de opkomstplicht de partij stemmen zou kosten, ziet dat dan weer niet gebeuren.

Karel Verhoeven, hoofdredacteur van De Standaard, ziet dat het einde van de opkomstplicht het politieke centrum heeft versterkt. “Maar de democratische vernieuwing van het lokale beleid is mislukt.” Hij richt in dat verband nog scherpe woorden richting de politiek. “Er blijkt te weinig politiek die burgers aan zich bindt. De politieke partijen zelf hebben dat schromelijk onderschat. Een quick fix hebben ze niet meer. Na deze uitslag is het democratisch gesproken een al te pover antwoord om gewoon de verplichte stemming, en dus de dreiging van boetes, herin te voeren”, meent hij. Volgens hem is de eerste opdracht van de politici om de connectie met hun potentiële kiezer te herstellen. “De partijen zijn zwaar gesubsidieerde, centralistische politieke machines geworden met nauwelijks leden, geen wijkwerking, amper banden met een middenveld en zonder connectie met burgerbewegingen. Hun alomtegenwoordige voorzitters fabriceren eigenhandig regeringen, dicteren hun ministers, onderwerpen hun parlementsleden, maar verliezen dus vier op de tien burgers”, besluit hij.

5. Elke stem telt

Maar liefst 1,8 miljoen mensen of bijna vier op de tien Vlamingen zijn zondag niet komen opdagen in het stembokje. Nu stemmen voor het eerst niet verplicht was, bleek dat maar liefst 35 procent van de kiezers thuis bleef. Al moet gezegd worden dat ook bij de vorige lokale verkiezingen, toen stemmen verplicht was, gemiddeld 92 procent ging stemmen. Toch is dit percentage een stuk lager dan wat experts vooraf voorspeld hadden. Er werd eerder gedacht aan een cijfer tussen de 70 en 80 procent. “Het gaat om lokale verkiezingen. Dit is het nabije bestuur, mensen kunnen stemmen voor hun eigen stad en gemeente. Ze kennen veel mensen die op die lijsten staan”, argumenteert UGent-politicoloog Herwig Reynaert in een gesprek met Belga. “Meestal zie je de eerste keer dat de opkomstplicht naar stemrecht gaat, dat het aantal mensen dat stemt, zakt. Maar meestal is dat iets dat geleidelijk en doorheen de jaren zakt en niet meteen een heel grote duik neemt.”

Stad versus platteland

Er zijn wel grote verschillen tussen de gemeenten vast te stellen. De gemeenten met de laagste opkomst waren Eeklo (53,7%), Wemmel (55,1%) en Vilvoorde (56%). De hoogste opkomst was er in Mesen, waar er 81,7 procent van de kiezers opdaagde. De kleine Vlaams-Brabantse gemeente Bever kwam uit op 79,3 procent van de kiezers en in Limburg was de hoogste opkomst voor Voeren (78,8%). De opsomming van de drie best scorende en drie slechtst scorende gemeenten legt al meteen een eerste verschil bloot. In kleine gemeenten gingen meer inwoners stemmen dan in grote, dichtbevolkte steden en gemeenten. Al zijn er ook enkele steden, zoals Gent en Leuven, die veel kiezers naar de stembus wisten te lokken. Volgens De Tijd is er dan ook een link tussen de opkomstplicht en het gemiddelde opleidingsniveau van de inwoners. Andere factoren die van invloed zijn, zijn onder meer het aantal inwoners met een migratieachtergrond en het gemiddelde inkomen. Hoe meer mensen met een migratieachtergrond en hoe lager het inkomen, hoe minder kiezers hun democratisch recht gingen uitoefenen. Of er ook andere factoren, zoals gender, leeftijd, vertrouwen en betrokkenheid van de burger een rol spelen, is op dit moment nog niet duidelijk. Daarvoor is diepgaand onderzoek nodig.

Kiezer bepaalt wie burgemeester wordt

Maar dat een stem een verschil kan uitmaken, is ook tijdens deze verkiezingscampagne duidelijk geworden. Dankzij de nieuwe regels die bepalen dat de persoon met de meeste voorkeursstemmen op de grootste lijst de burgemeester wordt, zijn er maar liefst 18 steden en gemeenten waar niet de lijsttrekker burgemeester wordt, ondanks de overwinning van hun partij. Zo moet zittend burgemeester Emmily Talpe in Ieper haar plaats afgeven aan lijstduwer Katrien Desomer die ruim 300 voorkeursstemmen meer haalde. Nog in West-Vlaanderen moet ook de lijsttrekker van Knokke-Heist, Nieuwpoort, Zuienkerke, Zonnebeke en Deerlijk de burgemeesterssjerp afgeven aan de tweede of de derde op de lijst.

In Limburg is het niet lijsttrekker en voormalig minister Lydia Peeters die in Dilsen-Stokkem burgemeester wordt, wel Sofie Vanderweerd die waarnemend burgemeester was terwijl Peeters minister was. Ook in Oudsbergen zien we dat de nummer twee Ilse Wevers meer stemmen haalt dan haar kopman en huidig burgemeester Marco Goossens. Ook in Brecht en Westerlo is het de kiezer die de burgemeester heeft bepaald en niet de partij: in Brecht wipt Frans Van Looveren over lijsttrekker Daan De Veuster en in Westerlo haalt lijstduwer Guy Van Hirtum het van lijsttrekker Tinne Wuyts. In Vlaams-Brabant zijn er maar liefst zes gemeenten waar de kiezer de kaarten heeft herschud: Hoegaarden, Halle, Begijnendijk, Sint-Genesius-Rode, Zoutleeuw en Pepingen.

Erop of eronder

Die laatste gemeente, het landelijke Pepingen in het Pajottenland, is niet alleen op vlak van lijsttrekkerschap een voorbeeld van hoe de kiezer de kaarten kan schudden. Daar hebben een aantal stemmen het verschil gemaakt tussen winst of verlies. Pepingen telde maar twee partijen die lokaal opkwamen: Lijst van de Burger (eerder liberaal) en de kartellijst van Team Pepingen (cd&v, N-VA en een derde lokale partij). Lijst van de Burger met huidig burgemeester Eddy Timmermans moest er nipt de duimen leggen voor Team Pepingen. Die laatste haalde 50,2 procent van de stemmen, Lijst van de Burger 49,8 procent. Op een inwonersaantal van nog geen 3.600 en een opkomst van 74,8 procent is dat een verschil van zo'n tien stemmen. Wie dus denkt dat zijn stem geen verschil maakt, heeft het mis.

Gerelateerde artikels

nieuws

[David Clarinval blijft minister van Landbouw in de federale regering](#)

nieuws

[Dit zijn de ministers van de regering-De Wever](#)

3 februari 2025

nieuws

[Nieuwe provinciebesturen gaan van start: Maak kennis met de nieuwe landbouwgedeputeerden](#)

3 december 2024

interview

[Vandamme mist realiteitszin in het regeerakkoord: “Het middenveld kan niet alles oplossen”](#)

24 oktober 2024

nieuws

[Van riek naar raad: Deze boeren raakten \(niet\) verkozen](#)

15 oktober 2024

nieuws

[N-VA en cd&v verdelen de vijf provincies onder elkaar](#)

15 oktober 2024

interview

[Brouns op zoek naar harmonie: “Geen nood aan een Keizer-koster die vanuit Brussel alles gaat bepalen”](#)

11 oktober 2024

interview

[Lies Sampers \(cd&v\): "Essentieel dat boeren vertegenwoordigd zijn op alle politieke niveaus"](#)

10 oktober 2024

interview

[Landbouwer met vervroegd pensioen op Durf-lijst in Tienen: “Moeten verwevenheid tussen stad en platteland als troef zien”](#)

9 oktober 2024

nieuws

[Wat betekenen de provincies voor de landbouw?](#)

9 oktober 2024

interview

[Boer-gemeenteraadslid legt zich neer bij gevolgen stikstofdecreet: “Wij zijn verweven met Natura2000-gebied”](#)

8 oktober 2024

interview

[Limburgse boer Geert Moyaers ploegt met Vooruit aan landbouwbeleid in Gingelom](#)

7 oktober 2024

nieuws

[Van "hypocriet" tot "hoopvol": Vakorganisaties reageren op Vlaams regeerakkoord](#)

4 oktober 2024

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17

1000 Bruxelles

[Contacteer ons](#)

Contact

- M • info@vilt.be

Menu

- [Steun ons](#)
- [Partners](#)
- [Opinie](#)
- [Wegwijs in de sector](#)

Volg ons op:

- [screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/](https://www.facebook.com/vilt.nieuws/)
- [screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/](https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/)
- [screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws](https://www.instagram.com/vilt.nieuws)
- [screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws](https://x.com/vilt_nieuws)
- [screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social](https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social)

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

- [Privacy policy](#)
- [Copyright](#)
- [Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#) Webdesign by [Who Owns The Zebra](#)